

pointa

JEDNOU SE MI SPLNÍ SEN

TROCHU DENÍK, TROCHU CESTOPIS

NEPÁL A INDIE

TEREZA KOŠNAŘOVÁ

Jednou se mi splní sen

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.pointa.cz
www.albatrosmedia.cz

● ■ **pointa**

Tereza Košnařová
Jednou se mi splní sen – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

**JEDNOU SE MI
SPLNÍ SEN**

Vydání knihy podpořila
obec Řečany nad Labem.

Jednou se mi splní sen
Trochu deník, trochu cestopis: Nepál a Indie

Tereza Košnařová

pointa

JEDNOU SE MI SPLNÍ SEN

TROCHU DENÍK, TROCHU CESTOPIS

NEPÁL A INDIE

TEREZA KOŠNAŘOVÁ

2023

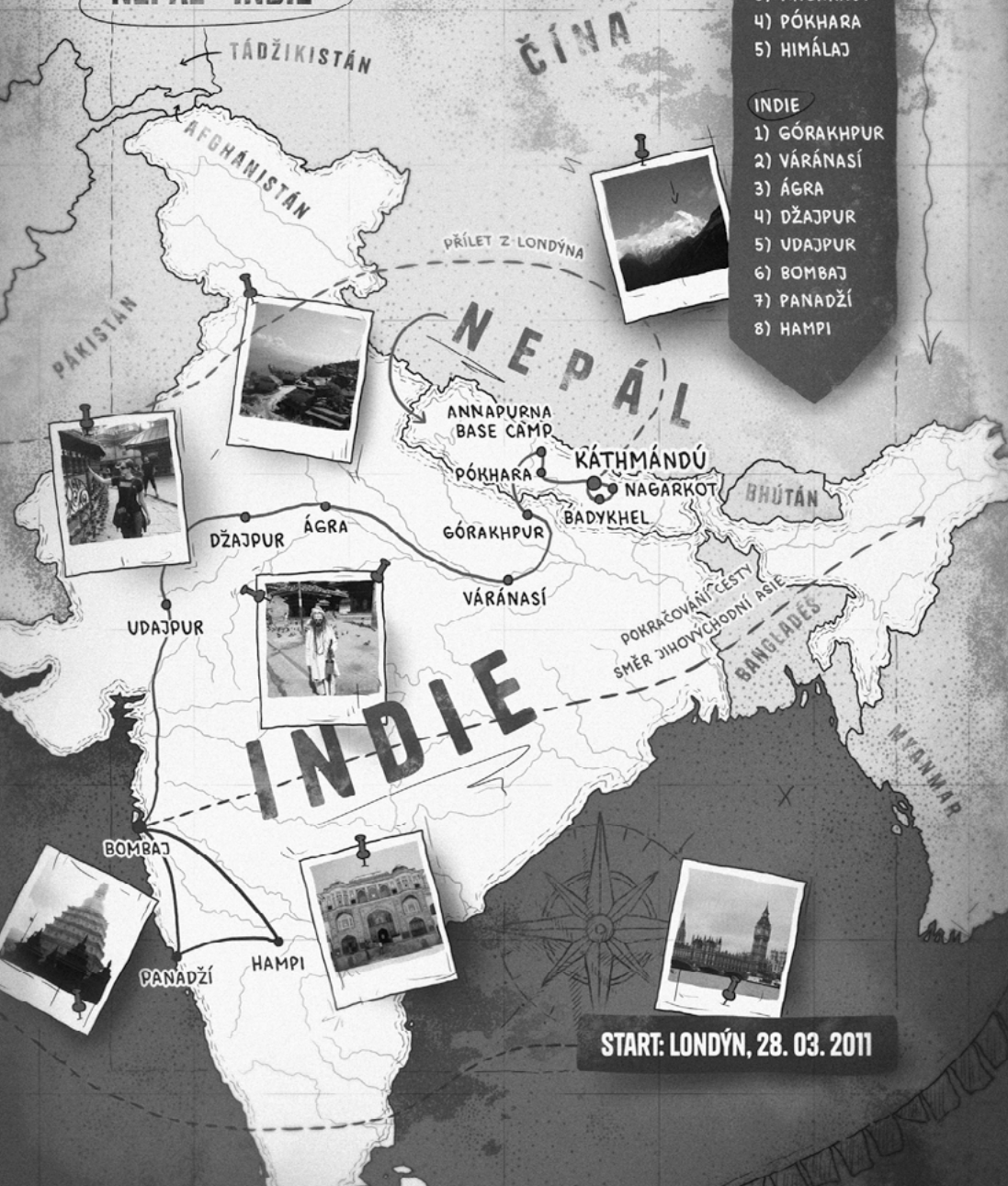
Rozince a Vaškovi

Nelituji žádného dne,
kdy jsme byli na cestách!

— *Miroslav Zikmund*

ITINERÁŘ CESTY

NEPÁL—INDIE

NEPÁL

- 1) KÁTHMÁNDŮ
- 2) BADYKHEL
- 3) NAGARKOT
- 4) PÓKHARA
- 5) HIMÁLÁJ

INDIE

- 1) GÓRAKHPUR
- 2) VÁRÁNASÍ
- 3) ÁGRA
- 4) DŽAJPUR
- 5) UDAJPUR
- 6) BOMBAJ
- 7) PANADŽÍ
- 8) HAMPÍ

START: LONDÝN, 28. 03. 2011

ITINERÁŘ CELÉ CESTY NAPŘÍČ ASIÍ

START: LONDÝN, 28. 03. 2011 — KONEC: LONDÝN, 05. 09. 2011

START: LONDÝN
28. 03. 2011

NEPÁL

- 1) KÁTHMÁNDÚ
- 2) BADYKHEL
- 3) NAGARKOT
- 4) PÓKHARA
- 5) HIMÁLAJ

INDIE

- 1) GÓRAKHPUR
- 2) VÁRÁNASÍ
- 3) ÁGRA
- 4) DŽAĎPUR
- 5) UDAĎPUR
- 6) BOMBAJ
- 7) PANADŽÍ
- 8) HAMPI

VIETNAM

- 1) HANOJ
- 2) HA LONG
- 3) HUE
- 4) HOI AN
- 5) NHA TRANG
- 6) DA LAT
- 7) HO ČI MINOVO MĚSTO
- 8) CAN THO
- 9) CHAU DOC

KAMBODŽA

- 1) PHNOMPENH
- 2) SIHANOUKVILLE
- 3) SIEM REAP

THAJSKO

- 1) BANGKOK
- 2) PHUKET
- 3) KO PHI PHI
- 4) KRABI
- 5) KO LANTA
- 6) HAT YAI

MALAJSIE

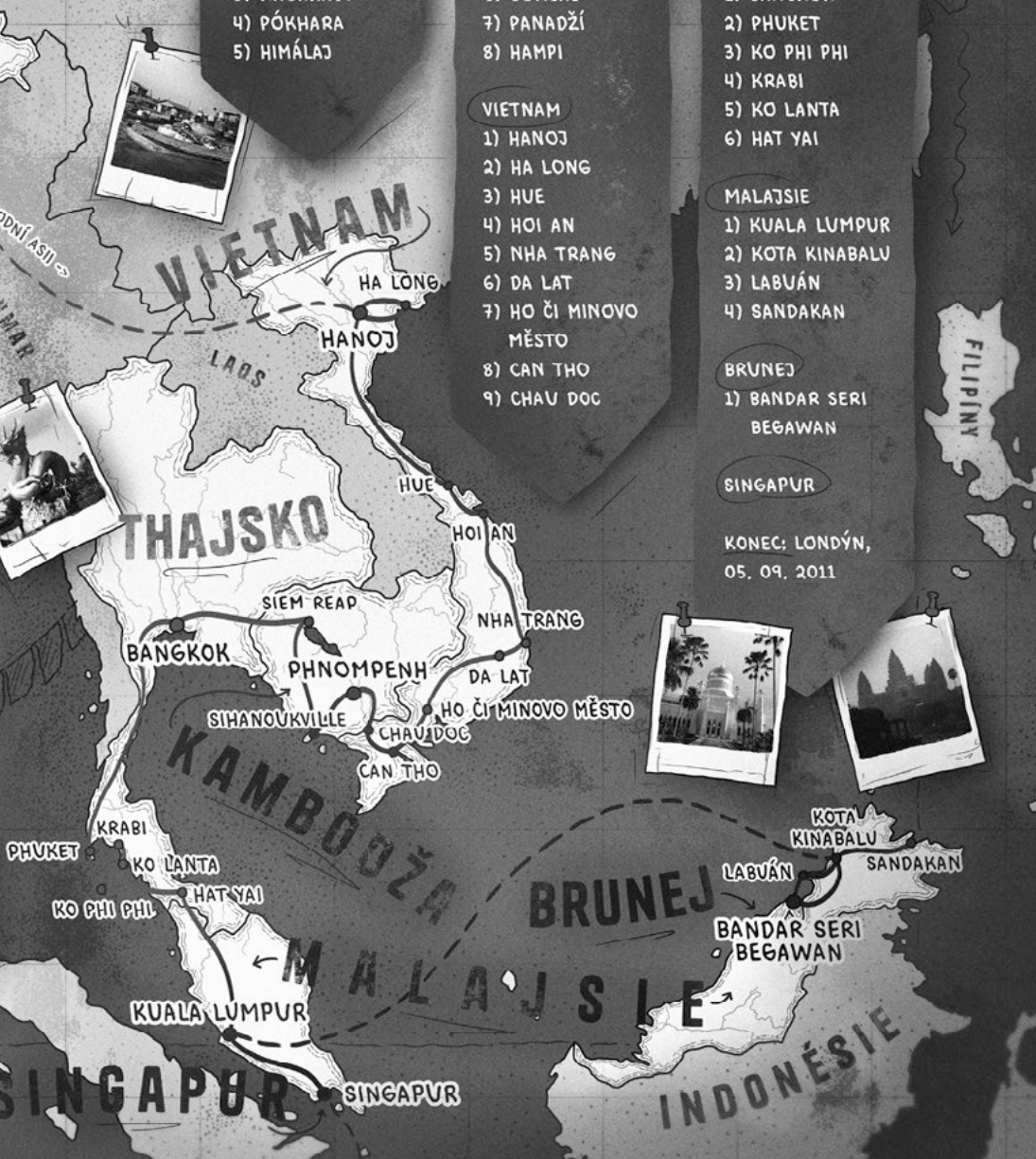
- 1) KUALA LUMPUR
- 2) KOTA KINABALU
- 3) LABUÁN
- 4) SANDAKAN

BRUNEJ

- 1) BANDAR SERI BEGAWAN

SINGAPUR

KONEC: LONDÝN,
05. 09. 2011

Miluji cestování. Odjakživa. Nejdřív po Čechách, později do Itálie na letní dovolenou a postupně, s přibývajícím věkem a možnostmi, jsem volání dále mohla vyslyšet častěji.

V dětství jsem pořád dokola listovala v časopisech o cestování, v knížkách o cizích zemích a po zhlédnutí televizního cestopisu o Tahiti jsem se v osmi letech začala učit francouzsky. Fascinovaly mě obrázky z dalekých krajů a vyprávění cestovatelů. Dobrodružství jsem prožívala s nimi a snila o tom, jak jednou sama začnu cestovat. Jednou...

Všichni máme svoje *jednou*. Podobá se novoročnímu předsevzetí, ale nachází se na nedefinovaném časovém horizontu a donekonečna k němu vzhlížíme. A snadno se z něho může stát cíl, kterého nikdy nedosáhneme.

Moje *jednou* bylo zrovna takové. Vzhlížela jsem k němu a neustále jsem ho odkládala. Měla bych přece nejdřív dostudovat, vybudovat kariéru, pořídit si auto, vzít si hypotéku a tak. Slýchala jsem to ze všech stran. Takhle se to přece dělá, ne?

Jednou představovalo mlhavé dobrodružství někde v budoucnosti, které budu také někdy prožívat. Léta ubíhala, já dostudovala a automaticky se předpokládalo, že teď přichází to ostatní. Hypotéka se pro mě stala symbolem něčeho bezpodmínečného. A strašákem.

Děsila jsem se jí jak čert kříže a odmítala přijmout, že by se kvůli ní mělo moje *jednou* znovu odložit na neurčito. Poléval mě studený pot, když jsem si místo cestování představila začarovaný kruh stereotypu, všednosti a placení.

Při různých příležitostech jsem dál objevovala nová a zajímavá místa, ale musela jsem se spokojit s krátkými odjezdy během prodloužených víkendů a dovolených. A přemítala, že takhle to přece nemůže zůstat napořád.

Situaci pro mě nejlépe vystihovala scéna z filmu *Kristián*, kde hlavní hrdina mluví o své frustraci, když se každý večer vrátí z kanceláře, nazuje si papuče a hraje se ženou domino. A proto stvoří Kristiána, který tomu jednou za měsíc unikne, a skrze něj prožívá dobrodružství, o jakém si jinak nechává jenom zdát.

I já pokračovala ve snění o svém *jednou*. Vytvořila jsem si pomyslný seznam míst, kam pojedu, a činností, které tam budu dělat. Hypotéka nade mnou ale stále visela jako Damoklův meč. Šetřila jsem, pomalu se začínala rozhodovat o lokalitě k bydlení a *jednou* mi zatím utíkalo mezi prsty. Štvalo mě to, ale ani na okamžik mě nenapadlo, že by možná mohlo všechno být i jinak.

Přesně si vzpomínám na moment, kdy mě zčistajasna osvítilo. Stalo se to na procházce v místním parku v Glasgow při jednom z krátkých výjezdů. Vyvstala mi v hlavě otázka, proč vlastně směřuji k něčemu, co nechci. To uvědomění bylo osvobozující.

O hypotéku jsem v tu chvíli nestála, chtěla jsem cestovat a poznávat svět. Pouze já sama jsem se mohla postarat o změnu a svoje *jednou* zrealizovat. Podala jsem výpověď a zabalila si krosnu.

Už zakrátko jsem z okna letištní haly pozorovala přistavené letadlo a přemýšlela, co mě asi tak na cestách čeká...

DOBRODRUŽSTVÍ PRVNÍ

NEPÁL

Začalo to nevyspáním. Noční let z Londýna do Ománu byl předzvěstí nadcházejících měsíců a nebyl vůbec klidný. Vedle mě seděl Ind, který měl neovladatelnou touhu sledovat celou řadu bollywoodských trháků. Můj soused si filmy nepochybně užíval a celou noc si broukal a poskakoval na sedačce do rytmu. V letadle sedělo takových pasažérů víc a všichni trávili čas stejně. Někteří si i zpívali.

Oproti tomu ranní přílet do Maskatu byl jako příjezd do pohádky. Letištní budovu obklopuje písečná poušť. Slunce se opírá do bílé fasády, jež svítí do dálky, a kdyby snad někdo zapomněl, kde se nalézá, orientálně tvarovaná okna mu ihned napoví, že se ocitl v blízkovýchodní lokalitě. Uvnitř budovy jsou ocelové a skleněné prvky doplněné o krásné vyřezávané dřevěné dekorace. Muži oblečení v tradičních světlých arabských šatech spěchají k odletovým branám a místu vládne čilý ruch s nenapodobitelnou vůní a atmosférou.

Dálky a dobrodružství mi tepaly v žilách a skoro jsem zapomínala, že jsem pořád na letišti.

Navazující let do Káthmándú byl o něco kratší a místo filmů nám pouštěli kuchařské umění Jamieho Olivera. Neseděla jsem u okénka, první opravdový nádech neznámého světa jsem zažila až po vystoupení z letadla.

Letiště v Káthmándú působí jako zapomenutá nádražní hala v zastrčené vesnici. Je špinavé, oprýskané, záchody nefungují a zapáchají. Měla jsem obavy o svoje zavazadlo, pás byl zavalený kufry, balíky a převázanými krabicemi

všemožných rozměrů, ale moje krosna nepřijížděla. Nebyla jsem si jistá, jak by to fungovalo u okénka ztracených zavazadel. Vlastně jsem si ani nebyla jistá, jestli tam nějaké je.

Po dlouhém čekání se moje krosna přece jen objevila. Hodila jsem si ji na záda a nedočkavě se vydala hledat člověka, který mě měl vyzvednout.

Při jízdě přes Káthmándú jsem se cítila jako v dokumentárním filmu. Všechno bylo tak jiné, pulzující a evidentně bez řádu. Na ulicích, někdy spíše cestách bez asfaltu, se mínila auta se skútry a dřevěnými kárami taženými dobyt看em i lidmi. Muži byli oblečení do tradičního nepálského oděvu s kónickou čapkou na hlavě a tmavou vestou. Žen jsem zahlédla o dost méně a na sobě měly kurty.

Z okénka auta jsem si prohlížela cvrkot a nestačila jsem se na zadní sedačce přesouvat zprava doleva, abych toho zachytila co nejvíce. Hned jsem věděla, že si toto místo zamílují.

Při registraci v hotelu mě ihned obklopila skupina zaměstnanců i hostů, kteří se chtěli spřátelit, nebo si alespoň popovídat. Vyzvídali, odkud jsem přicestovala a co v Nepálu budu dělat. Pro všechny případy jsem obdržela spoustu vizitek a povečeřela s majitelem hotelu.

Pro mě, nově příchozí a zatím neznalou místních zvyklostí, bylo nesnadné odmítnout všechna pozvání, schůzky a drinky. Na moje „ne“ nikdo nereagoval a standardní komunikace probíhala jiným způsobem, než jaký mi byl dosud znám.

Před odjezdem jsem se dlouho rozhodovala, jak bych svoje vysněné dobrodružství měla pojmout. Otevřelo se mi časově neomezené okno, mohla jsem díky tomu zavítat do vícero zemí a prozkoumat je důkladněji.

Nezamlouvaly se mi předražené organizované zájezdy, kdy se návštěvníci pouze v rychlosti dotknou místní

atmosféry, průvodce za ně všechno vyřídí a oni se po setmění vrací za zdi svého hotelu.

Ani můj rozpočet nebyl nafukovací. Jak bych se tedy měla dostat k místní kultuře a lidem co nejbližší? Tak abych se podívala i do zapadlých koutů, kam se běžně nejedí? Pokud možno abych se tam domluvila anglicky a nehrozilo mi na každém kroku bezprostřední nebezpečí?

Volba padla na Asii a kombinaci dobrovolnictví a cestování po vlastní ose. Věřím ve vzdělání, tudíž bylo už dopředu jasné, že se v dobrovolnictví zaměřím tímto směrem. Koneckonců, měla jsem za sebou absolvování učitelského kurzu anglického jazyka, k tomu odhodlání a nekonečnou touhu zapojit se do všeho, co mi cesty nabídnou, pokud se mi to bude zamlouvat.

První ráno v Káthmándú, ihned po probuzení, jsem se nedočkavě vydala na obhlídku Thamelu, místní turistické čtvrti. Jedině tam se dají v Káthmándú najít větší obchody, služby, restaurace a ubytování. Jinde ve městě nic z toho víceméně není, když tedy nepočítám obchůdky, kde místní nakupují, čeho je jim třeba.

Budovy i všechno na ulicích je staré, zaprášené a zvláště ně voňavé. Je cítit vůně štiplavého koření, která se mísí s pachy zboží v obchodech, výparů z motorek a neznáma. Na nárožích a sloupech jsou do velkých uzlů zamotané černé dráty elektrického vedení, dále rozvedené podél ulic i přes ně tak, aby byl na elektřinu napojený každý dům. Na drátech posedávají ptáci.

V Thamelu se pohybují pouze Nepálci, kteří tam pracují ve službách a jako řidiči tuk-tuků. Vyskytují se tam ještě žebraři, ale jinak jsou k vidění už jen cestovatelé. V poměru k evropským cenám je tam až neuvěřitelně lacino, ale třeba za obyčejnou večeři v restauraci by padl několikaměsíční nepálský příjem.

Čtvrť není rozlehlá, sestává v podstatě jenom z několika klikatých ulic, které mi ze začátku připadaly všechny stejné. Mapa mi byla k ničemu, protože ulice nemají názvy, a svoji polohu jsem hledala odhadem podle tvaru ulice. Při prvních procházkách jsem bloudila každou chvíli.

Vydala jsem se podívat na náměstí Durbar, kolem něhož se rozkládá komplex několik staletí starých chrámů. Při posledním velkém zemětřesení v Nepálu bylo bohužel mnoho z těchto překrásných budov poničeno, nebo dokonce spadlo úplně.

V minulosti byl Nepál rozdělen na spoustu malých královstvíček a každé z nich mělo svoje náměstí Durbar. „Durbar“ se překládá jako „králův dvůr“, paláce na náměstích sloužily panovníkovi a jeho rodině. Na budovách je to znát. Jejich architektura je překrásná, paláce na sebe navazují a průčelí nebo sloupy zdobí vyřezávané či vytesávané ornamenty a výjevy z hinduistického života, jejichž provedení je v každém detailu perfektní.

Nemohla jsem se vynadívat. Je to nádherné místo, procházela jsem se po staletí starých ulicích, nasávala dým z vonných tyčinek a poslouchala zvonění malých zvonečků, které rozkýval vítr.

Každých pár kroků narazíte na malý oltář zasvěcený jednomu nebo více bohům vyznávaných v hinduismu. Oltáře a sošky jsou ověněné oranžovými květy, které jsou spojené v náhrdelníky, do malých misek se vrší oběti ve formě různých jídel. Podobizny bohů mají čerstvé červené tikky uprostřed čela a okolo jsou zapálené vonné tyčinky a svíčky. Stavby jsou kamenné nebo dřevěné. Všude je něco, co stojí za vyfocení, foťák jsem téměř nepustila z ruky.

Náměstí je bohužel také plné průvodců, kteří se z příchozích cizinců snaží vytáhnout peníze a starodávnou atmosféru trochu kazí. Jeden mě neúnavně sledoval asi hodinu.

Když jsem si myslela, že jsem ho konečně setřásla, vyskočil na mě odnaproti. Ale nedala jsem se, jeho služby jsem definitivně odmítla.

Fotografovala jsem svatého muže, oblečeného do žlutého roucha. Ten mi ochotně zapózoval a já se mu za odměnu chystala dát pět rupií. Zaskočil mě, když si řekl o rovných sto. Pomyslela jsem si, že možná všechno není tak levné, jak se zdálo, ale dala jsem na radu knižních průvodců a pokusila se smlouvat. Nakonec se mi cenu podařilo srazit na padesát a byla jsem na sebe náležitě hrdá. Později jsem se dozvěděla, že jsem mu měla dát maximálně dvě rupie.

Po dvou dnech jsem se zorientovala, přestala se ztrácet a při čekání na ostatní dobrovolníky se procházela po okolí a ponořená do genia loci jsem objevovala nová zákoutí. Pak přijeli i ostatní, Maria z Portugalska, Sandy z Británie i Misooko z Jižní Koreje, a náš dobrovolnický trénink začal. Na první dobrou jsme si padli do oka.

Asi po čtrnácti dnech se mě Korejka Misooko zeptala, proč ji oslovuji Misooko. Překvapeně jsem odpověděla, že jsem si myslela, že se tak jmenuje. Ona mi s úsměvem sdělila, že se jmenuje Misook. Zřejmě jsem jí při představování špatně rozuměla a ona mě neopravila. Kdyby náhodou v korejštině neznamenal Misooko něco úplně jiného, co se jí asi nelíbilo, zřejmě by mi to vůbec neřekla. Byla to moje první zkušenost, že v Asii si lidé neříkají nic negativního. Zhruba takhle začínají vážná nedorozumění.

První body programu našeho tréninku tvořily kurz nepálské kultury a intenzivní několikadenní kurz nepálštiny. Učitel Jyoti tvrdil, že bychom se za čtyři dny měli naučit to, co se běžně učí jeden rok. Opravdu používat jsme zvládli základy a i to málo nám v několika situacích později bylo užitečné.

Po dvou dnech učení se a společné večerní zábavy, při které jsme navštívili téměř každý podnik v Thamelu, jsme

se přesunuli do tréninkové vesnice Bistachap. Tam jsme si měli u prozatímních rodin postupně zvykat na tradiční život v Nepálu, pochytit některé zvyky a pokračovat v jazykových kurzech.

Bistachap leží uprostřed menšího údolí v kopcích asi dvacet kilometrů od Káthmándú a je to přívětivě vyhlížející klidné malé místo. Na políčkách vyrůstala mladá rýže a také obilí, díky nimž se okolí zbarvilo do světle zelené.

Zkušební rodina byla přátelská. Jejimi členy byli otec, matka, malý chlapec, asi sedmiletá dcera a několik domácích zvířat. Moje nová sestřička vypadala jako orientální princezna, velké černé oči na mě pomrkávaly zpod hustých vlnitých vlásků, taktéž černých. Ona byla jediná, kdo ovládal základy angličtiny. Ostatní členové rodiny neuměli ani slovo a naše komunikace byla ze začátku trochu složitá. Mým prvním pokusům o nepálštinu k mému neštěstí ze začátku vůbec nikdo nerozuměl.

Dveře v domě neměly zámek, nýbrž petlici a do některých místností se dalo vstoupit pouze zvenku, protože nebyly uvnitř propojené s domem. Hlavní budova s hliněnou podlahou byla rozdělená na několik místností, které obývala rodina a několik koz. Koupelnu ani tekoucí vodu neměli v žádném domě. Můj pokoj byl umístěný v samostatné menší budově vedle a hned po příjezdu jsem vyfasovala vlastní visací zámek.

Pokoj byl veliký, zařízený nějakým nábytkem a postelí o něco širší, než na jakou jsem byla zvyklá. Kvůli rozměru postele jsem se zaradovala. Poněkud předčasně — teprve v noci jsem zjistila, že je také o dost tvrdší. V podstatě se jednalo o dřevěnou pryčnu, přes kterou byl přehozený asi tři centimetry silný slamníček.

Sláma sice izoluje, ale pohodlí rozhodně neposkytuje. Postel byla tak tvrdá, že jsem se v noci budila bolestí kvůli otlačeným bokům. Po každém probuzení jsem se rozlámaná

a ztuhlá musela otočit na druhou stranu a to se opakovalo každou noc několikrát.

Největší výzvou byly zatím toalety. Většinou kamenná kadibudka je umístěná vždy venku a v ní se nachází turecký záchod. Za dveřmi je prostě díra v zemi. Vedle je obvykle umístěný kbelík s vodou a k tomu ještě malá nádobka, kterou se nabírá voda ze kbelíku, a tou se člověk po vykonání potřeby oplachuje. Toaletní papír se nepoužívá.

Nám cizincům bylo sice dovoleno toaletní papír používat, ale měli jsme striktně zakázáno ho použít házet do záchodu. To proto, aby se tam nedostalo nic neorganického. Během hodin nepálské kultury jsme obdrželi hnědý papírový pytel, do kterého jsme měli použít papír uschovávat a potom ho buď přivést zpět do Káthmándú, anebo někde spálit.

Zpočátku jsem si nedovedla představit, že budu skládovat naplněný pytel u sebe v pokoji a vozit ho do Káthmándú. Dostala jsem tedy jedinečnou příležitost ověřit si onu známou otázku, jestli hovno hoří. A výsledek? Nehoří, jednou provždy nehoří! Takže mi ze začátku nic jiného než poctivě uchovávat a odvážet stejně nezbylo.

I ve městech se na toaletách v restauracích, jednak kvůli odlišným kulturním návykům, jednak kvůli nedostatečné funkčnosti kanalizace, při jejíž stavbě se s extra materiálem nepočítalo, běžně používá buď onen kbelík s vodou na oplachování, nebo se použítý toaletní papír hází do další přistavené nádoby.

Naučit se dřepět nad dírou v zemi, po vykonání potřeby se správně opláchnout, potom si ještě umýt ruce, očistit záchod a celá se u toho nezamokřit vyžadovalo hodně cviku. Používat u toho jenom levou ruku byl ještě vyšší level, na který se mi nikdy nepodařilo dosáhnout.

Nepálci mají použití rukou rozdělené. Pravou ruku, tu čistou, používají na jedení a ostatní činnosti. Levou ruku,

tu nečistou, používají pouze na oplachování po vykonání potřeby. Jako pravák jsem s tím měla problém a brzy jsem se o dodržování tohoto pravidla přestala pokoušet. Kdyby tak moje rodina věděla!

Po překonání počátečního divného pocitu jsem ale během následujících měsíců na tuto metodu očisty přešla, nedala jsem na ni dopustit a používala ji, i když už jsem nemusela.

Ve vesnici Bistachap jsme hodně času strávili i hraním si s místními dětmi. Těch běhala po okolí spousta, ani jsme nevěděli, kdo ke které rodině patří. Pro naše hry to ale nebylo důležité a zakrátko jsem si oživila aktivity ze svého dětství. Možná by bylo lepší říct: aktivity, jejichž provádění znám z vyprávění svých babiček a které jsme s kamarády provozovali, už s mnohem lepším vybavením, když jsme byli malí.

Už jsem dávno zapomněla, jaké to je, skákat přes švihadlo jen tak pro radost nebo hrát míčové hry. Nevadilo, že si děti švihadlo svázaly z malých gumiček a místo míče používaly umně zpevněný svazeček listí. Mezi hraním jsme pilně studovali nepálštinu.

Po první noci strávené ve vesnici mi moje malá sestřička přinesla ranní chai. To je takřka národní nápoj, jehož základem je oslazený černý čaj svařený s mlékem a jenž je silně okořeněný aromatickým kořením jako kardamon, skořice, hřebíček, zázvor a dalšími lahodnými ingrediencemi. V Nepálu se pije po probuzení a má za úkol naplnit a zahřát žaludek do času prvního jídla v brzkém dopoledni. Podává se návštěvám a pije se odpoledne ke svačině.

Byla stále tma a hodiny na mém mobilu ještě neukazovaly ani pět hodin ráno, když se nečekaně ozvalo zaklepání na dveře.

V Nepálu je elektřina zapnutá jenom pár hodin denně a i přes přesně daný rozvrh stejně není jisté, zda a kdy půjde.